

بررسی تنوع بیوشیمیایی در تعدادی از جمعیت‌های ماریتیغال (*Silybum marianum*) در استان فارس

سعیده محتشمی

استادیار گروه علوم باغبانی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه جهرم (نویسنده مسئول)

عسکر غنی

استادیار گروه علوم باغبانی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه جهرم

چکیده

ماریتیغال با نام علمی *Silybum marianum* از جمله گیاهان دارویی مهم متعلق به خانواده کاسنی می‌باشد که به دلیل کاربردهای گسترده‌ای که دارد امروزه مورد توجه محققین قرار گرفته است. ماریتیغال حاوی مجموعه‌ای از فلاونوئیدهاست که سیلی‌مارین نامیده می‌شوند و دارای ارزش دارویی بالایی می‌باشد. در این تحقیق، به منظور اندازه‌گیری مواد موثره جمعیت‌های مختلف این گیاه در استان فارس توده‌های بذری از نقاط مختلف جمع‌آوری گردید. برای انجام این تحقیق آزمایشی در قالب طرح کاملاً تصادفی با ۹ تیمار (جمعیت‌های مختلف) و سه تکرار انجام شد. فاکتورهای اندازه‌گیری شده در این آزمایش شامل میزان فلاون و فلاونول، فلاونوئید کل، ترکیبات فنلی و فعالیت آنتی‌اکسیدانی عصاره بذر ماریتیغال می‌باشد. نتایج نشان‌دهنده اختلاف معنی‌دار جمعیت‌ها از نظر صفات مورد بررسی می‌باشد. به طوری که بالاترین میزان فلاونوئید کل (۶۶۷/۶۲ میلی‌گرم کوئرستین در ۱۰۰ گرم نمونه خشک) در جمعیت جویم و کمترین میزان (۴۱۳/۸۱ میلی‌گرم) در نمونه جهرم-سیمکان تعیین گردید. بیشترین میزان ترکیبات فنلی کل (۱۰۵۷/۸۹ میلی‌گرم گالیک اسید در ۱۰۰ گرم ماده خشک) مربوط به جمعیت استهبان و کمترین میزان (۵۰۱/۴۱ میلی‌گرم) در نمونه جویم-هرم اندازه‌گیری شد. همچنین، بالاترین فعالیت آنتی‌اکسیدانی عصاره (۹۳/۳۷ درصد) مربوط به جمعیت جهرم-چاتیز و کمترین میزان (۳۲/۸۱ درصد) در نمونه بذری استهبان اندازه‌گیری شد. به طور کل، نتایج این بررسی نشان داد که جمعیت‌های استهبان، جهرم-سیمکان و جهرم-چاتیز نسبت به سایر جمعیت‌ها از نظر صفات مورد بررسی دارای برتری بودند و در بسیاری از این صفات از بذر اصلاح شده نیز برتری داشتند که می‌توان از این جمعیت‌ها برای برنامه‌های اصلاحی در آینده استفاده کرد. جمعیت جویم نیز به دلیل داشتن بالاترین میزان فلاونوئید، نیاز به بررسی بیشتر دارد.

واژگان کلیدی: انتخاب، ترکیبات فنلی، فعالیت آنتی‌اکسیدانی، فلاونوئید، ماریتیغال.